Maohi Nui müstəqillik uğrunda mübarizədə qətiyyətlidir

Fransa bu ölkəni müstəmləkə altında saxlamaq üçün beynəlxalq hüququn prinsiplərini kobud şəkildə tapdalayır

Fransanın müstəmləkə altında saxladığı dənizaşırı ərazilərdə yerli xalqların milli azadlıq mübarizəsi güclənməkdədir. Onlar Parisin zülmündən xilas olmaq, müstəmləkədən qurtulmaq, müstəqillik əldə etmək üçün qətiyyətlə mücadilə edirlər. Müstəmləkə altında inləyən və müstəqillik arzusunda olan belə ölkələrdən biri də Fransadan minlərlə kilometr uzaqda - Sakit okeanın cənubunda yerləşən Fransız Polineziyasıdır.

Əslində, bu ölkənin yerli dildə adı Maohi Nuidir (Fransız Polineziyası). Amma Fransa ölkənin adını öz istədiyi kimi dəyişib. Bu faktın özü də göstərir ki, Fransa burada yaşayan yerli əhalini dilindən, soykökündən, mədəniyyətindən uzaqlaşdırmaq siyasəti yürüdür. Təbii qaz, kömür kimi sərvətlərini çapıbtaladığı, insanlarını kölə kimi işlətdiyi bu ölkəni rəsmi Paris ömürlük müstəmləkəsində saxlamaq üçün bütün beynəlxalq hüquqları ayaqlar altına atır.

Ancaq Maohi Nui xalqı artıq Fransanın müstəmləkə zülmünə dözmək niyyətində deyil və bu istəyini öz etirazları ilə də nümayiş etdirir.

Haqq mübarizəsinə dəstək

Bəzi siyasi mərkəzlərin, eləcə də Fransanın Ermənistana göstərdiyi hərtərəfli dəstəyə baxmayaraq, Azərbaycanın öz ərazisində separatizmin kökünü birdəfəlik kəsməsi, suverenliyini tam təmin etməsi, müstəmləkə zülmündən əziyyət çəkən xalqlar üçün də bir ümid, istinad mənbəyi oldu desək, yanılmarıq. Müstəqillik uğrunda mübarizə aparan Maohi Nui xalqının öz səsini Bakı Təşəbbüs Qrupu vasitəsilə dünyaya çatdırması da bunu göstərir.

Xatırladaq ki, bu yaxınlarda Fransız Polineziyasının "Tavini Huiraatira" partiyasının rəhbər heyəti və nümayəndələri Azərbaycanda səfərdə oldular.

Milli Məclisdə "Fransız Polineziyasının Dekolonizasiya Hüququ: Çağırışlar və Perspektivlər" mövzusuna həsr edilmiş konfransda çıxış edən Fransız Polineziyası nümayəndə heyətinin rəhbəri, "Tavini Huiraatira" Partiyasının Baş katibi Viktor Mamatuaiahutapu xalqının və təmsil etdiyi partiyanın öz məqsədlərinə çatmaq üçün göstərdiyi səylərdən bəhs edərək, Fransanın BMT qətnamələrinə məhəl qoymadığını, nüvə sınaqlarını davam etdirmək istədiyini diqqətə çatdırdı. V.Mamatuaiahutapunun siyasi baxımdan gənc xalq olduqlarını və ədalətin bərpası üçün Azərbaycanın dəstəyinə ehtiyac duyduqlarını vurğulaması da bir daha göstərdi ki, ölkəmiz dünyada haqqı, ədaləti dəstəkləyən siyasət yürütməsi ilə müstəmləkədən əziyyət çəkən xalqlar üçün də mühüm inam yeri olub.

Qeyd edək ki, sözügedən partiyanın nümayəndələri Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) müvafiq komitələrində təmsil olunur, qrupun dünyanın müxtəlif ölkələrində təşkil etdiyi bütün tədbirlərdə fəal iştirak edirlər. Partiya ilə BTQ arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum da imzalanıb.

Parisin çirkin ssenarisi

Polineziya parlamentində mütləq üstünlüyə sahib olan "Tavini Huiraatira" partiyası 1977-ci ildə yaradılıb. Bu partiyanın əsas məqsədi Fransız Polineziyasının müstəqilliyinin əldə edilməsidir.

2013-cü ildə Polineziyanın yenidən BMT-nin dekolonizasiya edilməli olan ərazilər siyahısına salınması məhz "Tavini Huiraatira" partiyasının nümayəndələrinin apardığı yorulmaz iş nəticəsində mümkün olub.

Xatırladaq ki, Polineziya 1946-cı ildə BMT-nin dekolonizasiya edilməli olan ərazilər siyahısına salınsa da, Fransanın təzyiqi nəticəsində 1947-ci ildə oradan çıxarılmışdı. Fransa bu gün də bu istiqamətdə fəaliyyət göstərir. Güclü sosial bazaya malik partiyanın bu gün Fransız Polineziyasının həm icraedici, həm də qanunvericilik hakimiyyətində üstünlüyə malik olması Fransa dövlətini ciddi şəkildə narahat edir. Fransız Polineziyasının müstəmləkə altındakı digər ərazilərdən fərqi ondadır ki, Fransa yerli əhalinin assimilyasiyasına nail ola bilməyib.

Lakin Fransanın bu çirkin siyasətini Yeni Kaledoniyanın timsalında əyani görürük. Yeni Kaledoniyada müstəqillik və azadlıq istəyən xalqa bunun üçün heç cür imkan verməyən, onların referendum keçirməsinə belə maneələr törədən Fransa uzun illərdir ki, minlərlə miqrantı qanunsuz yolla Yeni Kaledoniyaya yerləşdirərək yerli xalq olan kanakları assimilyasiya edir və bu yolla adanı müstəmləkəsi altında saxlamağa çalışır. Azadlıq istəyən kanakları azlığa çevirmək üçün Fransa Yeni Kaledoniya Konqresinin və xalqının iradəsinə zidd olaraq, bu ölkənin seçki qanunvericiliyini dəyişmək qərarına gəlib. Fransa hökuməti miqrantlara səs hüququ verməklə ölkənin əsarətdə saxlanılmasına dair referendumda üstünlük qazanmağa çalışır, buna etiraz edən kanakların səsini qanla boğur.

Paris eyni çirkin ssenarini Fransız Polineziyasında da həyata keçirmək üçün müxtəlif yollara əl atır.

Göründüyü kimi, Fransa beynəlxalq qanunları heçə sayaraq Maohi Nui xalqının hüquqlarını tapdalayır, adadakı kolonial siyasətini davam etdirir ki, bu da onun müstəmləkəçi tarixindən əl çəkmək istəmədiyini ortaya qoyur.

Ancaq yerli əhalinin azadlıq istəyində israrlı olması və getdikcə artan dəstək Fransız Polineziyasının müstəqillik mübarizəsində qalib gələcəyinə böyük ümidlər yaradır.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2024.- 7 iyun, № 119.- S.13.